

2746

רשמה א.ב.

23

פרוטוקול מספר ~~23~~ / ג'
מישיבת הוועדה לענייני פנים
שהתקיימה ביום ב', ט"ו בסיון תשי"ח - 5.6.58
בשעה 09.00

משתתפים:

- י. ריפתין - יו"ר
- ד. בר-רב-האי
- ע. דגני
- ד. הכהן
- י. ישעיהו
- ח. לנדאו
- ס. סאלם סלימאן
- י. רוקח
- י. שופמן

מזמנים:

- מר מליון - משרד הפנים
- מר סילברסטון - משרד הפנים
- מר רוזנטל - משרד המשפטים

סדר-היום:

חוק שירותי הכבאות (המשך)

- - -

היו"ר י. ריפתין:

אני פותח את הישיבה.

לפני שנעבור לסדר-היום רצוני להודיע לחברי כמי
לפני זמן מה פנו אלי בשם העדה המוסלמית במדינה. לפני כשנה התחילה
הוועדה בשיחה כללית בשאלות העדה, ההקדשות וכו', והם מבקשים להתקבל
ע"י הוועדה באותו ענין. באתי בדברים עם משרד הדתות, וד"ר היירשברג
הביע הסכמה לדיון כזה. כמו-כן באתי במגע עם מנהל המחלקה למיעושים
במשרד ראש הממשלה בקשר לקביעת מועד. כן אני חושב להזמין לאותו דיון
את נציגי משרד האוצר ומשרד המשפטים, אגף הקרקעות. הדיון יתקיים
כנראה בסוף החודש.

ד. בר-רב-האי:

מה גודל החוק להקניית רכוש ציבורי שהתחלבו
לדון בו?

היו"ר י. ריפתין:

המנהל הכללי של משרד הפנים אמר לי כי מאחד שעיקר
חילוקי-הדעות בענין זה הם בתחום של מציאת ניסוח -
הוא ביקש שהיה לבוא בדברים עם חברי ועדה שונים ע"מ לנסות להביא לניסוח
שיאחד את חברי הוועדה. אתמול שוחחתי בנושא זה עם שר הפנים, ואמרתי לו
שאינן התנגדות מצדי גם לבחירת ועדת משנה אך דרך זו טובה בעיניו. עכ"פ,
כעת אני מחכה לצעד הנא מצד משרד הפנים.

אנו עוברים עתה לדיון בחוק שירותי הכבאות, והיום
נתחיל בדיון בסעיפי החוק לאחר ששמענו בישיבות הקודמות סקירות מפי
גופים מעוניינים שונים.

ועדת הפנים - 3.6.58

חוק שירותי הכבאות

סעיף 1
=====

היו"ר י. ריפתין: (קורא את הסעיף).

י. שופמן: האם "מועצה מקומית" כוללת גם מועצה אזורית?

מר רוזנטל: כן. מועצה אזורית מבחינת החוק היא חלק של מועצה מקומית.

י. שופמן: אני מציע בינתיים לפסוח על ההגדרה של "רשות כבאות", ונחזור לדון בהגדרה זו לאחר שנבהיר את מהות תפקידיה של רשות הכבאות.

היו"ר י. ריפתין: אם יהיה צורך בשינויים לאור הדיון במהות התפקידים - נוכל לחזור אח"כ להגדרה. עכ"פ, לפי שעה אני מקבל את ההגדרה כמו שהיא.

הרקלט: לאשר את סעיף 1.

סעיף 2
=====

היו"ר י. ריפתין: (קורא את הסעיף).

ד. הכהן: את הסעיף הזה צריך להרחיב ולהוסיף "ולמניעת דליקות", ולא רק "למניעת התלקחותן של דליקות". לרשות הכבאות צריכה להיות סמכות לנקוט בצעדים למניעת עצם התפרצות השריפה, כמו: איסור בניה ללא אמצעי הזהירות המתאימים וכו'.

י. רוקח: כיום המשטרה היא האחראית למניעת דליקות במוסדות ציבוריים, ולא העיריה.

ח. לבנדאו: בדברנו על שירות הכבאות מבחינת הסדרתו בחוק, יש להסדיר את השטח כולו, ובכך אני תומך בדבריו של ח"כ הכהן. פה צורך בפיקוד כפי שקיים היום, והסידורים למניעת שריפות צריכים להימצא כולם בידי אותו גוף - רשות הכבאות, שהיא גוף מקצועי. למשטרה יש תפקידים אחרים. אני מציע אפוא להוסיף לסיפא של הסעיף את המלים "וכן לקיום השירותים הדרושים למניעתן של דליקות".

ד. הכהן: סעיפים 2 ו-3 מדברים על חובה סטטוטורית המוטלת על רשות הכבאות. ואם היא חייבת להבטיח שירותים מסויימים, כיצד היא יכולה לעשות זאת ללא סמכות לחייב? היא צריכה אפוא להיות ברת-סמכות לחייב סידורים למניעת דליקות, אחרת לא תוכל להבטיח את השירותים.

י. רוקח: יש עוד שני מקרים שבהם מטפלים בדרך-כלל מכבי-האש: מפולות של בניינים, ושטפונות. צריך להכניס ענין זה לחוק, גם אם זהו תפקיד שאינו קשור ישירות בכיבוי-אש.

מר רוזנטל: סעיף 2 מדבר על "הצלת נפש ורכוש", וזה כולל שטפונות ומפולות.

י. ישעיהו: בקשר למלים המוצעות ע"י ח"כ הכהן ולנדאו, יש לי חשש שמא הכנסתן לחוק תכביד יתר על המידה על אזרח שיצטרך להתרוצץ במוסדות וברשויות שונים כדי לקבל אישור לבנין וכדומה. מניעת שריפות אפשר להבטיח ולהתנות רק במקרים מעטים, ואזרח אשר יצטרך להטביר במוסדות שונים את תכניותיו ולקבל הנחיות מכולם בקשר לבניה - יכבד עליו הדבר מאד. סוטב אפוא שההנחיות לבניה כולן תרוכזנה במקום אחד, באותה הרשות הנותנת את הרשיון להקמת המבנה בכלל.

היו"ר י. ריפתין: לגבי המלה "בתחומה" שבסעיף זה: - באחד הסעיפים הבאים ניתנת סמכות לשר לחייב רשות מקומית לכבות שריפה גם מחוץ לתחומה, ואני שואל: האם אין שני סעיפים אלה סותרים זה את זה? אולי מוטב לכתוב: "בשטח או במקומות בהתאם להגדרת האוק הזה".

י. שרפמן: מוטב להזכיר בסעיף 2 את סעיף 10 המדבר על סמכות השר לחייב את הרשות לכבות שריפה מחוץ לתחומה.

היו"ר י. ריפתין: אני מקבל זאת.

אשר למניעת שריפות, אינני נוטה להכללת המלים המוצעות באופן אוטומטי בסעיף זה. כיום מפצלת הסמכות להבטיח מניעת שריפות בכמה רשויות: משרד העבודה, משרד הבטחון, המשטרה, הפנים והחקלאות. הייתי מבקש אפוא את נציגי הממשלה שיסכימו לסעיף נוסף בדבר מניעת שריפות, סעיף אשר יזכיר תיאום עם הרשויות השונות.

ד. וכהן: לא היה בכוונתי להיכנס לתחומם של משרדים אחרים, ואין צורך בסעיף נוסף. הרשות הזאת המטונה על מינוי שריפות, צריכה להיות לה סמכות גם לחייב סידורים למניעת שריפות. אינני יכול ללמוד בהזדמנות זו את החוקים של כל המשרדים, אבל כאשר דברים בחוק שירותי כבאות לא ייתכן שלא יוסדר העניין של מניעת שריפות ויק משום שזה נמצא באיזה חוק של משרד העבודה.

מר רוזנבלט: ההבדל בין "מניעת דליקות" ו"מניעת התלקחותן של דליקות" הוא רק הבדל של סגנון. "מניעת דליקה" אין לה מובן מילולי, אלא פירוש הדבר מניעת האפשרות שדליקה תתלקח. כך ע"פ טוענים אנשי הסגנון במשרד המשפטים. "מניעת התלקחותה" של דליקה - הכוונה היא לפני פריצת הדליקה. כי אם לאחר שהדליקה כבר פרצה - אפשר רק לכבות ולא למנוע.

למלה "בתחומה": - בסעיף 2 יש המלה "חייבת", ואילו בסעיף 10 - "רשאי". רשות הכבאות חייבת לכבות שריפה שבתחומה ואיש אינו יכול לשחרר אותה מחובה זה. מה שנוגע לשטח שמחוץ לתחומה - זה עניין של רשות, אם כל רשות לא לרשות-הכבאות אלא לשר הפנים. לשר הפנים יש רשות לחייב אותה לכבות דליקה גם מחוץ לשטחה. אלה הם אפוא שני דברים שונים המוצאים את תיקונם בשני סעיפים נפרדים.

אשר למלים "הצלת נפש ורכוש" - אלו כוללות הכל, ואילו את הפרטים: מפולות, שטפונות וכו', אפשר להשאיר לתקנות.

מר מילברסטון: אני מצטרף לכל מה שהעיר מר רוזנבלט. חשוב לקרוא את הסעיפים 2 ו-3 ביחד. סעיף 2 בא להגדיר באופן כללי מהו תפקידם של רשות כבאות ושל שירות הכבאות, ואילו סעיף 3 בא להגדיר מה הן החובות שהרשות הכבאות חייבת למלא ע"מ להגשים את המשימה הכללית המוטלת עליה בסעיף 2.

אשר לסעיף 2: הוא עונה לכל המקרים שרוצים לענות עליהם. תפקידה הראשוני של רשות הכבאות הוא לכבות שריפה שפרצה בתחומה. גם אני חושב ש"מניעת התלקחותה של דליקה" פירוש הדבר סידורים למניעת התפרצות דליקה בכלל, וזה כולל גם איסור צבירת חומר שעלול להידלק, וכו'. אם רוצים להוסיף עוד יותר בכיוון של מניעת אפשרות של דליקה - הרי באמת זה כבר נכנס לתחומים של משרדים אחרים, ואילו עד כדי כך אין הכוונה ללכת בעניין שירות הכבאות.

בסעיף 3(3) כתוב: "להבטיח ולקיים את כל הסידורים הדרושים למניעת דליקות ולכיבויין". כאן כבר כתוב "למניעת דליקות" ולא "למניעת התלקחות". דבר זה נקבע בכוונה, כי הכוונה היא לעשות זאת תוך תיאום עם הגורמים השונים. עכ"פ, ליתר בהירות אפשר להוסיף את המלים הללו במפורש בסעיף 3(3), בדבר התיאום. נראה לי אפוא שבסעיף 2 אפשר להשאיר את הניסוח הקיים.

הינ'ר י. ריפתי: אני חוזר על הצעתי להזכיר בסעיף 2 את סעיף 10 בקשר למלה "בתחומה".

ד. בר-רב-האי: בסעיף 2 בולטת הסלת החובה הסטטוטורית על רשות הכבאות. כאן אין ענין של סמכות, אלא של חובה. השאלה היא האם החובה הסטטוטורית הזאת אנו רוצים להרחיב גם אל מעבר לתחומה של רשות הכבאות. סעיף 10 מדבר על רשות של שר הפנים לחייב את רשות הכבאות, אבל אין זו חובה סטטוטורית, ואין קשר בין השניים.

הינ'ר י. ריפתי: אני חולק על דבריו של ח'כ בר-רב-האי. אשר למקומות הגדולים, להם יש האפשרויות הטכניות לכבות דליקות, מה שאין כן במקומות הקטנים. ואני מתנגד להכניס לחובה הסטטוטורית את עקרון התחום הפרוצדורלי. ייתכן למשל יער בסביבה של רשות מקומית גדולה, שאינו כלול בתחומה. החוק מנסה לפתור זאת ע"י סמכות לשר לחייב אותה רשות מקומית לכבות דליקה באותו יער. אבל אני חושב שמוטב להזכיר בסעיף 2 את סעיף 10 המסמיך את השר לחייב זאת.

י. שופמן: במקרה זה יהיה ברור שסעיף 10 לא הוכנס בהיסח-הדעת אלא בכוונה תחילה.

י. ישעיהו: הצעה זו משובה את מבנה החוק. כי הצעת החוק פורשת רשת של רשויות כבאות על פני הארץ כולה. יחד עם זאת, היא קובעת סולם של חובות: חובה סטטוטורית; רשות של הרשות המקומית; סמכות של שר הפנים לחייב את הרשות המקומית. ואין טעם להרוס את המבנה ההגיוני הזה ע"י העברת סעיפים.

אשר למלים "ולהצלת נפש ורכוש" - הייתי מציע לכתוב במקום "ולהצלת" - "וכן להצלת", כדי שיהיה ברור שהכוונה היא לא רק להצלה מפני שריפה.

מר רוזנטל: לדבריו של ח'כ שופמן: - בשיטת החקיקה שלנו פסחנו על השיטה האנגלית הנוהגת להזכיר בסעיף כלשהו "אולם הוא אינו פוגע בהוראות סעיף...". אבל כדי להפיס את דעתו, הייתי מציע לשנות את מקומו של סעיף 10 בחוק, ולהכניס אותו מיד לאחר סעיף 3.

י. שופמן: אני מסכים.

מר מליון: לאחר שקראתי את סעיף 2 נראה לי שחלקו השני של הסעיף, המתייחס - "התפשטות דליקות לתחומה" עלולות להתפרש כאילו תפקיד זה של מניעת התלקחותה של דליקה חל רק על דליקות העלולות להתפשט מן החוץ לתחומה של הרשות, ולא בתוך התחום עצמו.

מר רוזנטל: אין סכנה של משמעות כזאת.

מר סילברסטון: חשוב להבהיר את משמעותו של סעיף 2 בנוגע לתחום. החובה הראשונית היא לכבות דליקה שבתוך התחום. ולדבריו של מר מליון: התפשטות שריפה בתוך התחום עצמו מחייבת "כיבוי" ולא "מניעה", וזה נכלל במלים "כיבוי דליקה", בעוד שהחלק השני של הסעיף בא להוסיף חובה לפלוש אל מעבר לתחום כדי למנוע התפשטות דליקה מן החוץ אל התחום, ואני מציע אפוא להשאיר את הנוסח כפי שהוא.

הינ'ר י. ריפתי: לדברי מר מליון: - אני מציע שנציג משרד הפנים ומשרד המשפטים יבדקו ביניהם את הנוסח, מאחר שאין התנגדות לעצם העקרון.

אשר לסעיף 10 - אני עומד על הצעתי להזכיר אותו בסעיף 2, כי אני רואה בענין זה בעיה עקרונית, ואעמיד זאת להצבעה.

ד. בר-רב-האי: אני מציע לכתוב "מניעת דליקה" במקום "מניעת התלקחותה של דליקה". למה לנו להיכנס לשאלה אם השריפה כבר התלקחה או לא? הרי הכוונה היא למנוע למעשה את הדליקה, ומוטב לומר זאת במפורש.

ועדת הפנים - 3.6.58

מר רוזנבלט:

אין מצדנו התנגדות לכך.

י. רוקח:

אני עומד על הצעת להוסיף, לאחר המלים "הצלת נפש ורכוש", את המלים: "כגון שטפונות ומפולות".

י. שופמן:

ע"כ אתה מגביל את הסעיף. כי "הצלת נפש ורכוש" הוא מושג רחב הרבה יותר.

היו"ר י. ריפתי:

סעיף 4 עוסק במיוחד בענין הצלת נפשות, ובסעיף זה בחזור אפוא לשאלה אם להכניס פירוט או לא. עכ"פ, המקום לכך איננו בסעיף 2.

י. ישעיהו:

אני מתנגד למחיקת המלים "התלקחותן של...". מפני ש"מניעת דליקות" זהו מושג הרבה יותר רחב מ"מניעת התלקחותן של דליקות".

היו"ר י. ריפתי:

גם אני חשבתי כך. אבל לאחר שהוסבר כי הבעיה היא בעיה טרמינולוגית ולא עקרונית, אין כל סיבה שלא למחוק מלים אלו.

י. ישעיהו:

אני מבקש שהמנסחים יבדקו אם המלים "מניעת שריפות" אינן בבחינת ריבוי סמכויות לרשות הכבאות שאין הכוונה לתת לה.

הרקלטי:

1. לכתוב "וכן להצלת נפש ורכוש" במקום "ולהצלת...";

2. להקדים את סעיף 10 ולכתוב אותו לאחר סעיף 3, ולא להזכיר את סעיף 10 בסעיף 2.

הסתייגות: י. ריפתי;

3. לכתוב "מניעת דליקות" במקום "מניעת התלקחותן של דליקות".

זכות הסתייגות: י. ישעיהו.

סעיף 3

=====

היו"ר י. ריפתי:

(קודא את הסעיף).

ד. בר-רב-האז:

את סעיף 5 של החוק אני מציע לכתוב כסעיף קטן (6) בסעיף 3. כי סעיף 3 מדבר על חובת רשות הכבאות, ואילו סעיף 5 מדבר על רשות להתקין חוקי-עזר וכו', ואני מציע לכלול את התפקיד הזה שבסעיף 5 במסגרת תפקידי החובה שבסעיף 3.

היו"ר י. ריפתי:

בחזור לענין זה כשנבוא לדון בסעיף 5. בדון עתה בסעיף 3 לפי סדר הסעיפים-הקטנים בו.

סעיף 3(1)

י. רוקח:

החוק הזה מותאם לעיריית ת"א ולא למועצה מקומית קטנה כמו טבעון. עיריית ת"א יכולה להחזיק יחידת כבאים. אבל מועצות קטנות שאינן יכולות להרשות לעצמן להחזיק יחידת קבועה יומם ולילה בשלוש משמרות ליום. בשו"ץ, למשל, היתה חובה על כל צעיר לשרת ביחידת כבאות, אש לאחד סיום שירותו בצבא. במקומות קטנים שבקושי מקיימים את עצמם אני מציע אפוא חובת גיוס אנשים לכיבוי-אש, ואני מתנגד למלים "להחזיק בתחומה יחידה אחת לפחות של כבאים".

מר מלינו:

הכוונה היא שכל רשות כבאות תהיה חייבת לדאוג ליחידת כבאות, ולא חשוב באיזו דרך תוחזק היחידה. אין זאת אומרת שמועצה כמו אור-יהודה תהיה חייבת לקיים את עצמה. היא יכולה להיות קשורה לאיגוד ערים עם עיריית ר"ג.

י. שופמן: זה לא נאמר כאן.

מר מליון: זה נאמר בסעיפים אחרים. למקום כמו אור-יהודה תהיה ברירה להחזיק יחידת כבאים בשכר או בהתנדבות, או שתהיה קשורה - בתשלום כלשהו - לאיגוד ערים שאליו תשתייך.

החוק בפירושו אינו מדבר על שכירים או מתנדבים, כי אין החוק בא למנוע התנדבות. אם מועצה קטנה יכולה להחזיק יחידת מתנדבים - מה טוב. אחרת בעודד התקשרותה עם מועצה יותר גדולה.

י. ישעיהו: לדבריו של ח"כ רוקח: - אינני חושב שאנו צריכים להוסיף עומס על המקומות הקטנים ע"י גיוס ליחידת-כיבוי. לא ייתכן שנטיל את עומס ההתנדבות לכיבוי-אש על המקומות הקטנים. כי פירוש הדבר שמקומות כמו אור-יהודה יצטרכו להחזיק שתיים-שלוש משמרות של מתנדבים. אולי מוטב לחשוב בכיוון של איגוד-ערים. אבל כאן צריך להגדיר איגוד-ערים קטנות שכנות שיוקם במיוחד לתפקיד זה.

ד. בר-רב-האי: אם מטילים את החוק כפי שמוצע כאן - אין באמת תרופה למקומות קטנים, כפי שאמר ח"כ רוקח. הקריאה להתנדבות כבודה במקומה מונח. אבל אם היא לא תמצא אוזן קשבת - פירוש הדבר שאנו מטילים על מועצה קטנה חובה להחזיק יחידת כבאות בתשלום. מה שאין אנו מגדירים פה הוא מה זה "יחידה", אם פירושה יחידה אחת או שלוש, לשלוש המשמרות. ו"להחזיק" פירושו גם לשלם משכורת. אומר ח"כ ישעיהו: איגוד של ערים שכנות. זה אומר שכל הערים השכנות חייבות תהיינה להשתתף באיגוד כזה, והדבר צריך למצוא את ביטויו בחוק.

מר רוזנטל: החוק מאפשר לרשות כמו אור-יהודה או לקיים בעצמה יחידת כבאות או להתאחד עם מועצות אחרות לשם הקמת איגוד ערים. אם הרשויות האחרות הן עשירות ולא תרצינה להתאחד עם הרשות הקטנה - רשאי שר הפנים לחייב הקמת איגוד ערים מיוחד כזה.

מה שנוגע למספר היחידות ש"יחידת כבאים" כוללת, זאת השארנו לתקנות, מפני שבחוק אי-אפשר לומר שבעיר גדולה הכוונה היא ליחידה של מאה איש ואילו במקומות קטנים - עשרה. ענין זה בא על תיקונו בסעיף 21 המדבר על הסמכות להתקין תקנות.

היו"ר י. ריפתין: בישיבה הקודמת הוסכם שיוכנס לחוק סעיף בנוגע לבעיית ההתנדבות. בציגו הממשלה התחייבו להביא לנו הצעת סעיף בענין זה. אני מחכה לסעיף כזה, גם לביטוחו וגם להצעה היכן הוא צריך להיות משולב.

לא ייתכן מצב שלאחר שהחוק הזה יתפרסם, תהיה אי-בהירות ביחס לחובות של מקומות שונים. לא ייתכן שייווצר מצב שאור-יהודה תרצה לבוא בדברים על הגמת איגוד ערים עם עיריית ר"ג, ואילו ר"ג אינה זקוקה לאיגוד כזה ולאור-יהודה. בענין זה צריכה לחול חובה סטטוטורית על רשויות מקומיות להקים איגודי ערים ולקבל חברים לאיגוד כזה, ודבר זה צריך להיות ברור ומפורש.

לשאלה מה זו "יחידת כבאים" - אינני חושב שדבריו של מר רוזנטל עונים לשאלה. אינני יודע אם המונח "ארבון" המוזכר בסעיף 21 עונה לשאלת התקן.

מר רוזנטל: אפשר להוסיף את המלה "תקן".

היו"ר י. ריפתין: אם תובהרנה השאלות של התנדבות, של איגודי ערים לצורך הכבאות ושאלת יחידת הכבאות - אני חושב שאפשר לקבל את הסעיף (1)3.

י. שופמן: לא לחינם עוררתי את שאלת ההגדרה של רשות כבאות בסעיף 1. ההגדרה חייבת לומר אם הרשויות המקומיות מתאגדות לצורך כבאות מרצונן או עפ"י החלטת השד, ואז יהיה הענין ברור.

י. ישעיהו: סעיף 3(1) מדבר על מינימום, שלגבי רשויות מקומיות קטנות הוא מכסימום גדול. אם ההגדרה מה זאת יחידת כבאים תמצא את מקומה בסעיף 21 - מדוע לכתוב בסעיף 3 "יחידה אחת לפחות"? מדוע לא לכתוב "שירות כבאות בגודל ובתקן שייקבע בתקנות"? זה מאפשר למקום גדול לקבוע יחידה גדולה ולמקום קטן - יחידה קטנה.

מר רוזנטל: חוק אינו עומד אצלנו ברשות עצמו, אלא הוא משולב בחוקים אחרים. אם בחוק איגוד ערים כתוב שהשר יכול לחייב איגודי-ערים - אין טעם לחזור על כך גם בחוק זה. צריך אפוא לברר מה אושר החוק ההוא.

שנית, אין טעם שיוקמו בין אותן רשויות מקומיות מספר איגודי ערים לעניינים שונים, אלא אפשר לאחד מספר תפקידים באיגוד אחד.

אשר למלים "יחידה אחת לפחות" - הכוונה היא לא למספר הכבאים ביחידה אלא למספר היחידות, אחת בצפון ת"א, אחת בדרום וכו'. אפשר להחליף את הנוסח - אבל ההגיון אומר שצריכה בכל מקום להיות יחידה אחת לפחות, ואין זה אומר שום דבר על גודל היחידה. קביעת גודל היחידה צריכה להישאר לתקנות. אפשר עוד להוסיף בסעיף 21 את המלה "תקן".

ד. בר-רב-האי: בסעיף זה צריך לכתוב "יחידה או יחידות, לפי תקן שייקבע ע"י שר הפנים".

מר סילברסטון: בענין ההתנדבות - רק אתמול הבאנו לשר הפנים הצעה בענין זה, והוא קיבל אותה עקרונית. ברור שעצם השאלה חודרת לכל סעיפי החוק ואין היא צמודה לסעיף מסויים, אם כי גם בנוסח הקיים אין שום דבר העלול למנוע התנדבות.

בסעיף הראשון של החוק יוצע להוסיף הגדרה של "כבאי" לפיה ברור יהיה שהכוונה היא גם לשכיר וגם למתנדב. זוהי הדרך הטובה ביותר.

אשר לאיגודי ערים - חוק איגוד ערים מאפשר לרשויות המעונינות בכך ליזום איגוד, והשר יוציא את הצו. אבל גם השר ממידו יכול להיות היוזם ולהציע לרשויות מקומיות סמוכות להקים איגוד ערים, ואם אין הן מסכימות ויש מחלוקת - מובא הדבר לפני הממשלה והיא המכריעה, והיא אף יכולה לחייב הקמת איגוד ערים גם שלא מרצונן של הערים הנוגעות בדבר. כלומר: אם יש רשויות קטנות שאינן יכולות לקיים את השירות בכוחן, יכול השר לחייב הקמת איגוד ערים. בחוק איגוד ערים לא כתוב לאילו צרכים יכול השר להקים איגוד ערים, אם כי בדברי ההסבר לאותו חוק נאמר למה הכוונה, והפירוט כולל גם כבאות אש.

אם נאמר אפוא: להחזיק יחידת כבאות אחת לפחות, ברור שהכוונה היא לא לרשות הקטנה אלא לאיגוד הערים. ענין זה צריך לקרוא בצמוד לסעיף 9 המדבר על רשויות שהן חלשות מדי גם כשהן מאוגדות באיגוד. אולי כדאי לכתוב בסעיף 3(1): "להקים ולהחזיק לתחומה... במקום "בתחומה", כדי שיהיה ברור שהכוונה היא לא ליחידה בכל מקום קטן כזה אלא לאיגוד כולו.

אינני מתנגד לכתוב במקום "יחידה אחת לפחות" - "יחידה לפי תקן שייקבע השר".

היור' י. ריפתי: לענין איגודי ערים - הנוסח אינו נראה לי למרות ההסברות. כי השר רשאי לחייב הקמת איגוד ערים, ואילו כאן הכוונה היא לחייב זאת ממש. אנו רוצים שהממשלה תקבע על יסוד החוק הזה מפה ארצית של שירותי הכבאות, ושתייה חייבת לעשות זאת. הייתי מציע אפוא שבשלב זה נקבל את הצעתו המקורית של ח"כ שופמן האומרת שצריך להוסיף בסעיף ההגדרות חובה על שר הפנים להקים איגוד וכו'. עכ"פ, צריך שיהיה ברור שדבר כזה מחוייב לקום ולא להשאר לסמכותו של מישהו.

מר רוזנטל: האם כוונת הוועדה היא שדבר זה יהיה מסודר מעתה לשר הפנים במקום שהיה מסודר עד כה להחלטת ממשלה?

י. ישעיהו: צריך להבהיר שאפשר יהיה לכלול את ענין כיבוי האש גם באיגוד שבבר הוקם לצורך אחר, ואין צורך להקים איגוד מיוחד לצורך כיבוי אש בנפרד.

מר רוזנטל: החוק אוסר במפורש כי במקום שיש איגוד ערים - איגוד הערים יטפל בענין כיבוי-אש, ובמקום שאין - הרשות המקומית הבודדת תהיה רשות כבאות.

היו"ר י. ריפתין: ייתכן מצב שהערים אינן רוצות להתאגד או לקבל עיר סמוכה עניה לאיגוד, וגם השר איננו מחייב אותן לכך. במצב כזה צריך לחייב אותן עפ"י החוק להקים איגוד מיוחד לכבאות.

מר סילברסטון: לפי חוק איגודי ערים, אם הרשויות המקומיות יוזמות בעצמן איגוד ערים - שר הפנים יכול לאשר זאת. הוא יכול גם מצידו ליזום ולחייב הקמת איגוד גם בניגוד לרצונן של הרשויות המקומיות הנוגעות בדבר. מה מבקשת הוועדה לכתוב יותר מזה? האם הוועדה אומרת שגם אם הרשויות אינן רוצות והשר אינו מוכן לפעול - הדבר חייב לקום?

י. שופמן: הכוונה פשוטה: אין אנו מסתפקים בהוראות כלליות של החוק לאיגודי ערים. אנו דוחים לחייב את שר הפנים לדאוג לכך או שהרשויות המקומיות מעצמן יתאגדו, או שהוא יקים איגוד מיוחד לשם כיבוי אש ברשויות מקומיות קטנות. הכוונה היא לא להשאיר זאת לרצונו של השר. מאחר שהגענו למסקנה שאין לרשויות קטנות אפשרות להחזיק שירות כבאות בעצמן - חייב השר לדאוג לכך שיקומו איגודי ערים לעיני כבאות, ולא אנפת לנו אם יש לאותו איגוד תפקידים נוספים או לא. חובת משרד הפנים לדאוג לכך שבכל מקום ומקום יהיו שירותי כבאות, או בצורה של איגוד ערים או ברשות המקומית עצמה.

מר סילברסטון: ייתכן שבמקום מסויים המצב האובייקטיבי באמת אינו מאפשר הקמת איגוד. כיצד אפשר במקרה כזה לחייב את השר להקים איגוד ערים?

היו"ר י. ריפתין: הכוונה היא לא לאפשר השארת האקום. ואם כך - חובה על הממשלה לדאוג לכך ע"י חובה להקים איגוד ערים.

הרחלט: (1) בענין ההתנדבות יומצא נוסח מדוייק ע"י משרד הפנים;

(2) לקבל את הנוסח "יחידה או יחידות לפי תקן שיקבע השר" במקום המלים "יחידה אחת לפחות";

(3) להוסיף בסעיף 1, בהגדרת "רשות כבאות", מלים שיבהירו את ענין איגוד הערים.

סעיף 3(2)

היו"ר י. ריפתין: בסעיף זה העירו נציגי מרכז השלטון המקומי שהנוסח "דיו"ר" עלול להטעות, כי הוא יכול להתפרש כחובת המצאת דירות-מגורים לכבאים.

י. דוקח: אני חושב שההשקעה היסודית לרכישת הציוד צריכה להיעשות מכספי הארנונה לפיצויי מלחמה (ואני מדבר על הוצאות הרכישה הראשונית, לא על ההחזקה), ולא מכספי העיריות. הצטברו בארנונה כ-30-40 מיליון ל"י שאין מה לעשות בהם. מכונה לכיבוי-אש עולה רבבות לירות, וברור שהמקומות - בפרט הקטנים - לא יוכלו בכוחם-הם לרכוש זאת, גם לא איגוד של הערים הקטנות כמו טבעון, קרית-עמל וקרית-חדושת.

ע. דגני: האם דבר זה הוא בסמכותנו או שצריך לשנות את חוק הארנונה בענין זה?

היו"ר י. ריפתיין: קיימת בידור לפני זמן מה עם שר הפנים בשאלת המיסון הכרוכה בהפעלת חוק זה. סוכם בינינו שנקדיש דיון מיוחד של הוועדה - בהשתתפות נציגים ממשרד האוצר - לבעיות המיסון, כי בידור שללא פתרון הבעיה הכספית אין לחוק כל ערך. בידור כזה יתקיים בוועדה באחת מישיבותיה הקרובות.

י. ישעיהו: נראה לי שיש כפילות בניסוח של סעיף 3(2). "מתקן" הוא מקום הכולל ציוד, ואין צורך לחזור ולומר "הידור וניהוט". אני מציע אפוא שהסעיף ייקרא: "לרכוש, להתקין ולהחזיק במצב תקין את הציוד והמתקנים הדרושים ליחידות כבאים למילוי תפקידיה", ללא הסיפא שלו.

מר רנזנטל: ייתכנו חילוקי-דעות לגבי פירוש המלה "מתקן". אך לגבי המלים "דיון וניהוט" כדאי באמת לכתוב "מעון היחידה וניהוט".

הרחלט: במקום המלים "הריהוט והדיון" לכתוב: "מעון היחידה וניהוט".

היו"ר י. ריפתיין: אצלי מתעוררת באמת השאלה אם, כשיש רשות מרכזת אחת, צריך להשאיר את רכישת הציוד לכל יחידת כבאות בידי הרשות הבודדת.

מר סליון: אני מקבל את הצעת ח"כ ישעיהו למחוק את חלקה השני של הפסקה. סעיף 21(3) מדבר על ציוד ומתקנים שיקבע השד בתקנות. כשם שהוחלט לגבי תקן היחידה, אני מציע גם בנוגע לציוד לכתוב בסעיף 21: "תקן ציוד ומתקנים".

היו"ר י. ריפתיין: נמשיך בדיון בסעיף זה בישיבה הבאה.